

Servicebeskrivelse for Navision Stat

Januar 2024

Indhold

---

1. Indledning og beskrivelse af løsningen	3
1.1 Forretningsområdet	3
1.2 Institutioner og brugere	4
1.3 Funktionalitet	4
1.4 Vejledninger	4
2. Ansvarsdeling mellem parterne	5
2.1 Generel ansvarsdeling	5
2.2 Anvendelse af tredjepartssoftware	10
2.3 Virkning af ophør	11
3. Dataansvar	13
3.1 Cirkulæreskrivelse	13
4. Servicemål	14
4.1 Servicemål	14
4.2 Tilgængelighed	15
4.3 Driftsstatus	15
5. Nøglekontroller	16
5.1 Beskrivelse af nøglekontroller	16
6. Bruger- og rettighedsstyring	19
6.1 Beskrivelse af primære og sekundære brugere	19
6.2 Brugeradministration	19
6.3 Særlige adgange	19
6.4 Eksterne adgange	20
7. Forretningsnødplaner	21
7.1 Forretningsnødplaner	21
7.2 Lokale nødplaner	21

---

1. Indledning og beskrivelse af løsningen

Servicebeskrivelsen for Navision Stat fastsætter rettigheder og forpligtelser for Økonomistyrelsen og de institutioner, der bruger Navision Stat, samt beskriver ansvarsfordelingen mellem institutionen, Økonomistyrelsen og Økonomistyrelsens leverandør.

1.1 Forretningsområdet

Navision Stat er et decentralt økonomistyringssystem, som i stort omfang binder centrale og decentrale systemer og processer sammen for at sikre en effektiv økonomistyring. Navision Stat bliver løbende videreudviklet af Økonomistyrelsen på basis af standardudgaver af Microsoft Dynamics NAV.

Økonomistyrelsens vision er, at Navision Stat understøtter:

- høj brugertilfredshed med løsningen
- effektivisering og optimering af processer relateret til økonomistyring
- stabil og fuld integration til de fællesstatslige digitale løsninger
- effektiv og stabil drift
- effektiv support og vedligeholdelse af produktet
- effektiv opgradering af institutionernes databaser
- gældende lovgivning, herunder særlige statslige regelsæt.

[Læs produktstrategien for Navision Stat på oes.dk](#)

Navision Stat er en del af det statslige systemlandskab og sender og modtager data til og fra en række andre it-systemer, både de fællesstatslige digitale løsninger og eksterne fagsystemer, blandt andet:

- Statens Koncernsystem
- Statens Lønløsning
- IndFak
- RejsUd
- Statens Budgetsystem.

Derudover integrerer Navision Stat til andre statslige løsninger, herunder Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), NemKonto og Digital Post.

Navision Stat udveksler data med lokale fagsystemer via en generisk integrationsflade (GIS), der sikrer ensartet integration.

1.2 Institutioner og brugere

Økonomistyrelsen stiller Navision Stat til rådighed for statslige og selvejende institutioner. Omkring 400 institutioner anvender Navision Stat.

De typiske brugere er institutionernes medarbejdere i økonomi- og regnskabsfunktionerne eller i et shared service-center for regnskab, som f.eks. Statens Administration.

1.3 Funktionalitet

Navision Stat er baseret på Microsoft Dynamics NAV2018™ og indeholder standard ERP funktionalitet svarende til denne version.

Navision Stat understøtter processer inden for økonomistyring, herunder:

- likviditetsstyring
- anlægshåndtering
- generel debitor- og kreditorhåndtering
- betalingsformidling for udbetaling til kreditorer
- projektstyring og ressourceplanlægning.

1.4 Vejledninger

Vejledninger bliver løbende opdateret og publiceret på Økonomistyrelsens hjemmeside. Dette omfatter blandt andet detaljerede brugervejledninger og beskrivelser af løsningens mange muligheder samt vejledninger om integrationer til lokale fagsystemer.

2. Ansvarsdeling mellem parterne

Økonomistyrelsen har det overordnede ansvar for at videreudvikle, vedligeholde og driftsafvikle Navision Stat. Dette afsnit omhandler den øvrige ansvarsdeling mellem den enkelte institution og Økonomistyrelsen.

2.1 Generel ansvarsdeling

Økonomistyrelsen stiller Navision Stat til rådighed som to ydelser:

1. Navision Stat as a Service
2. Navision Stat as a Solution

I det følgende beskrives forskellen mellem de to ydelser, samt den generelle ansvarsdeling knyttet til ydelserne. Hvor den første ydelse udgør standardydelsen, der er til rådighed for alle institutioner, stiller Økonomistyrelsen den anden ydelse kun til rådighed under særlige forhold.

Navision Stat as a Service

Navision Stat as a Service omfatter anvendelse af standard applikationen Navision Stat. Herunder omfatter ydelsen teknisk drift, applikationsmæssig vedligeholdelse og support. Økonomistyrelsen er samlet systemansvarlig for:

- funktionelle opdateringer med alle de platforms- og applikationsmæssige ændringer, der er tilføjet standardprogrammet fra Microsoft, herunder Økonomistyrelsens egne opdateringer for vedligeholdelse af standardprogrammet i en statslig og it-sikkerhedsmæssig kontekst (applikationsansvar)
- driften af løsningen, herunder it-sikkerhed i et driftsmiljø, som Statens It stiller til rådighed (driftsansvar).

Den generelle ansvarsdeling mellem Økonomistyrelsen og institutionerne, der anvender Navision Stat as a Service, er beskrevet i tabel 2.1a nedenfor.

Oversigten tager ikke højde for de eventuelle opgavesplit og aftaler, der kan være etableret mellem institutioner og shared service-centre/administrative fællesskaber, som f.eks. Statens Administration.

Tabel 2.1a

Skema over ansvarsdeling: Navision Stat as a Service

Element	Økonomistyrelsen	Institutionen
Produktstrategi	Økonomistyrelsen fastlægger strategi og arkitektur for Navision Stat. Den gældende produktstrategi kan findes på Økonomistyrelsens hjemmeside.	Ikke relevant
Udvikling og vedligehold	Økonomistyrelsen er ansvarlig for at vedligeholde og videreudvikle Navision Stat.	Institutionen er ansvarlig for at indrapportere fejl og ændringsønsker til Økonomistyrelsen.
Drift	Statens It varetager driften på Økonomistyrelsens vegne.	Ikke relevant
Applikationsforvaltning	Økonomistyrelsen sikrer løbende applikationsopdateringer.	Ikke relevant
Dokumentation	Økonomistyrelsen udarbejder og vedligeholder systemdokumentation, skærmhjælp, brugervejledninger og installationsvejledninger. Dokumentationen, som Økonomistyrelsen udarbejder og vedligeholder, omfatter ikke procesbeskrivelse for specifikke grupper af institutioner og er derfor af generel karakter.	Institutionen sikrer, at regnskabsinstruksen er opdateret.
Brugeradministration	Økonomistyrelsen stiller et brugeradministrationsværktøj til rådighed, der indeholder et effektivt tilstrækkelige rettigheder, som og sikkert sæt rettigheder, der kan tilknyttes de enkelte brugere. Derudover foretager Økonomistyrelsen løbende kontrol af egne brugere samt brugere med privilegerede rettigheder på tværs af interessenter.	Institutionen har ansvar for, at egne brugere er tildelt passende og regelmæssigt godkendes af en leder.
Support	Statens Administration yder applikations- og driftssupport via Serviceportalen hos Statens Administration på Økonomistyrelsens vegne.	Institutionen er selv forpligtet til at sørge for support for eventuelle tredjepartsprodukter.
Uddannelse	Økonomistyrelsen stiller en række kurser i Navision Stat til rådighed.	Institutionen kan vælge selv at arrangere undervisning om eventuelle tredjepartsprodukter.
Sikkerhed	Økonomistyrelsen har ansvar for, at Navision Stat understøtter den nødvendige sikkerhed samt gældende dansk og EU-lovgivning. Finansministeriets kontor for Tilsyn og Revision fører tilsyn med, at driftsmiljøet hos Statens It bl.a. lever op til ISO27001 og øvrige gældende sikkerhedskrav for staten. Økonomistyrelsen kontrollerer, at adgangsstyringskonceptet er opdateret, og at der løbende bliver foretaget godkendelse af alle brugere med privilegerede rettigheder. Økonomistyrelsen kontrollerer, at kritiske handlinger foretaget med	Institutionen sikrer, at egen opsætning og anvendelse af Navision Stat overholder relevant lovgivning og revisionskrav.

Tabel 2.1a

Skema over ansvarsdeling: Navision Stat as a Service

Element	Økonomistyrelsen	Institutionen
	privilegerede rettigheder overvåges.	
GDPR	Økonomistyrelsen sikrer, at Navision Stat understøtter databeskyttelsesforordningen (GDPR), herunder håndtering af fritekstfelter.	Institutionen er ansvarlig for, at de data og de behandlingsaktiviteter, som foretages i Navision Stat, herunder for eventuelle tredjepartsprodukter, tilrettelægges i overensstemmelse med GDPR-reglerne. Der er ingen fritekstfelter i Navision Stat, som er beregnet til opbevaring af personfølsomme data.
Sletning	Økonomistyrelsen sikrer, at Navision Stat understøtter sikker sletning af stamdata og afledte transaktionsdata.	Institutionen er ansvarlig for at overholde databeskyttelsesforordningens krav til sletning af personoplysninger i Navision Stat.
It-revision	Økonomistyrelsen faciliterer samarbejdet med Rigsrevisionen ifm. Rigsrevisionens årlige it-revision af Navision Stat samt driften heraf.	Ikke relevant
Udbud	Økonomistyrelsen gennemfører udbud af Navision Stat i henhold til gældende regler og informerer om det via hjemmeside.	Ikke relevant
Licens	Økonomistyrelsen sikrer via rammekontrakten med Microsoft og andre leverandører, at der er licens for institutionerne til at anvende Navision Stat.	Institutionen skal via en levering aftale med Økonomistyrelsen erhverve sig en licens til hvert cvr-nr. og til hver Navision Stat produktionsdatabase.
Lokale integrationer	Økonomistyrelsen stiller en generisk integrationssnitflade, GIS, til rådighed, så institutionerne kan integrere til Navision Stat uden behov for lokale tilpasninger. Økonomistyrelsen forpligter sig til at holde denne integration bagud kompatibel i videst muligt omfang.	Institutionen har det samlede system- og dataansvar for de lokale fagsystemer, der integrerer via GIS til Navision Stat.
Extentions	Pr. 1. januar 2026 vil Økonomistyrelsen kunne tilkoble tredjepartsløsninger via extentionpakker til Navision Stat, såfremt implementeringen af disse pakker er godkendt ved Økonomistyrelsen.	Institutionen skal levere en opdateret og testet extentionpakke til godkendelse ved Økonomistyrelsen, forud for varslede Navision Stat opgraderinger. Institutionen kan holde sig orienteret om varslede opdateringer på oes.dk.
Lokale robotter	Økonomistyrelsen frigiver ved hver opdatering en liste over, hvad der er rettet, så det er nemt for institutionen at se, om en opdatering giver behov for genkonfiguration af eventuelle egne robotter.	Ved opdatering af Navision Stat har institutionen selv ansvaret for at justere eventuelt opsatte egne robotter i det omfang dette skulle blive nødvendigt.

Migrering af institutioner driftet ved KMD

Økonomistyrelsen migrerer selvejende institutioner driftet af KMD til Navision Stat as a Service hos Statens It i 2024. Andre selvejende institutioner kan migreres i 2025.

I forbindelse med migreringen overdrager institutionen systemansvaret for Navision Stat til Økonomistyrelsen.

[Læs mere om systemansvar ved Navision Stat as a Service på oes.dk](#)

Navision Stat as a Solution

Navision Stat as a Solution er en isoleret ydelse, som alene stilles til rådighed for selvejende institutioner, der:

1. anvender Navision Stat på grundlag af en aftale med Økonomistyrelsen, der er indgået før den 1. januar 2024, og som
2. kan dokumentere at:
  - a) deres Navision Stat løsning ikke er fuldt ud identisk med den senest idriftsatte Navision Stat standard applikation frigivet ved Økonomistyrelsen på [oes.dk](#), eller
  - b) der for institutionen gælder institutionsspecifikke, sikkerhedsmæssige krav til drift af en Navision Stat løsning, som Statens It ikke kan opfylde.

Begge betingelser skal være opfyldt. Betingelse 2 kan opfyldes på én af to alternative måder (a eller b).

Institutioner, der anvender Navision Stat as a Solution, og dermed ikke får løsningen driftet ved Økonomistyrelsen, har selv systemansvaret for løsningen.

Den generelle ansvarsdeling mellem Økonomistyrelsen og institutionerne, der anvender Navision Stat as a Solution, er beskrevet i tabel 2.1b nedenfor.

Oversigten tager ikke højde for de eventuelle opgavesplit og aftaler, der kan være etableret mellem institutioner og shared service-centre/administrative fællesskaber, som f.eks. Statens Administration.

Tabel 2.1b

Skema over ansvarsdeling: Navision Stat as a Solution

Element	Økonomistyrelsen	Institutionen
Produktstrategi	Økonomistyrelsen fastlægger strategi og arkitektur for Navision Stat. Den gældende produktstrategi kan findes på Økonomistyrelsens hjemmeside.	Ikke relevant
Udvikling og vedligehold	Økonomistyrelsen er ansvarlig for at vedligeholde og videreudvikle standardudgaven af Navision Stat.	Institutionen er ansvarlig for at indrapportere fejl og

Tabel 2.1b

Skema over ansvarsdeling: Navision Stat as a Solution

Element	Økonomistyrelsen	Institutionen
		ændringsønsker til Økonomistyrelsen.
Drift	Ikke relevant.	Institutionen har ansvaret for en forsvarlig drift.
Applikationsforvaltning	Ikke relevant.	Institutionen er ansvarlig for at opdatere Navision Stat inden for de af Økonomistyrelsen udmeldte deadlines.
Dokumentation	Økonomistyrelsen udarbejder og vedligeholder systemdokumentation, skærmhjælp, brugervejledninger og installationsvejledninger til standardudgaven af Navision Stat. Dokumentationen, som Økonomistyrelsen udarbejder og vedligeholder, omfatter ikke procesbeskrivelse for specifikke grupper af institutioner og er derfor af generel karakter.	Institutionen sikrer, at regnskabsinstruksen er opdateret. Institutionen sikrer, at lokalt tilføjet funktionalitet er dokumenteret.
Brugeradministration	Ikke relevant.	Institutionen sikrer, at brugere er tildelt passende og tilstrækkelige rettigheder, og foretager løbende kontrol af egne brugere samt brugere med privilegerede rettigheder på tværs af interessenter.
Support	Økonomistyrelsen yder support på standardudgaven af den nyeste frigivne hovedversion af Navision Stat og én hovedversion før dette via Serviceportalen hos Statens Administration.	Institutionen sikrer, at de kan modtage driftssupport og support af lokalt tilføjet funktionalitet.
Uddannelse	Økonomistyrelsen udbyder en række kurser i standardudgaven af Navision Stat.	Ikke relevant
Sikkerhed	Økonomistyrelsen har ansvar for, at standardudgaven af Navision Stat understøtter den nødvendige sikkerhed i løsningen samt gældende dansk og EU-lovgivning.	Institutionen sikrer et dækkende sikkerhedsniveau i driftsmiljøet baseret på en risikovurdering. Institutionen er ansvarlig for sikkerheden i lokalt tilføjet funktionalitet.
GDPR	Økonomistyrelsen sikrer, at standard udgaven af Navision Stat understøtter databeskyttelsesforordningen (GDPR), herunder håndtering af fritekstfelter.	Institutionen er ansvarlig for, at de data og de behandlingsaktiviteter, som foretages i Navision Stat, tilrettelægges i overensstemmelse med GDPR-reglerne. Der er ingen fritekstfelter i Navision Stat, som er beregnet til opbevaring af personfølsomme data.
Sletning	Økonomistyrelsen sikrer, at Navision Stat understøtter sikker sletning af stamdata og afledte transaktionsdata.	Institutionen er ansvarlig for, at overholde databeskyttelsesforordningens krav til sletning af personoplysninger i Navision Stat.
It-revision	Økonomistyrelsen faciliterer samarbejdet med Rigsrevisionen ifm. Rigsrevisionens årlige it-revision af standard udgaven af Navision Stat.	Institutionen er ansvarlig for en eventuel it-revision af driftsmiljøet og lokalt tilføjet funktionalitet.

Tabel 2.1b

Skema over ansvarsdeling: Navision Stat as a Solution

Element	Økonomistyrelsen	Institutionen
Udbud	Økonomistyrelsen gennemfører udbud af Navision Stat i henhold til gældende regler og informerer om det via hjemmeside.	Ikke relevant
Licens	Økonomistyrelsen sikrer via rammekontrakten med leverandøren, at der er lov hjemmel til at anvende Navision Stat.	Institutionen skal via en levering aftale med Økonomistyrelsen erhverve sig licens til hvert cvr-nr. og til hver Navision Stat produktionsdatabase. Institutionen skal finde en Microsoft licenspartner, der kan varetage deres licens med deres tilkøb af lokalt tilføjet funktionalitet.
Lokale integrationer	Økonomistyrelsen stiller en generisk integrationssnitflade, GIS, til rådighed, så institutionerne kan integrere til Navision Stat uden behov for lokale tilpasninger af løsningen. Økonomistyrelsen forpligter sig til at holde denne integration bagud kompatibel i videst muligt omfang.	Institutionen har det samlede system- og dataansvar for de lokale fagsystemer, der integrerer via GIS til Navision Stat.
Lokale robotter	Økonomistyrelsen frigiver ved hver opdatering en liste over, hvad der er rettet, så det er nemt for institutionen at se, om en opdatering giver behov for genkonfiguration af eventuelle egne robotter.	Ved opdatering af Navision Stat har institutionen selv ansvaret for at justere eventuelt opsatte egne robotter i det omfang dette skulle blive nødvendigt.

2.2 Anvendelse af tredjepartssoftware

Navision Stat as a Service

Ved et abonnement på ydelsen Navision Stat as a Service, tillader Økonomistyrelsen alene integration til tredjepartssoftware, der enten integrerer til Navision Stat via GIS eller senest fra 31. december 2025 integrerer via Microsoft extensionpakker, der er compatible med kerneprogrammet til Navision Stat og som er godkendt af Økonomistyrelsen for implementering. De tredjepartsløsninger, der integrerer via GIS, er ikke omfattet af abonnementet.

Navision Stat as a Solution

Ved et abonnement på ydelsen Navision Stat as a Solution, kan institutionen frit tilføje tredjepartssoftware.

Overgang fra Solution til Service

For institutioner, der skifter ydelse fra Navision Stat as a Solution til Navision Stat as a Service gælder følgende forhold.

Ved overgangen skal Navision Stat applikationen være fuldt identisk med den nyeste frigivne version af Navision Stat ved Økonomistyrelsen, med undtagelse af eventuelt allerede eksisterende og fortsat anvendt indkøbs- og faktureringssoftware fra tredjepart.

Umiddelbart efter overgangen igangsætter Økonomistyrelsen en vurdering af, hvorvidt denne funktionalitet kan 1) isoleres umiddelbart via en GIS-integration, 2) omlægges til en extention eller 3) udskiftes med Statens Digitale Indkøb (SDI) senest 1. januar 2026.

Indtil en af de tre muligheder er implementeret på løsningen, har institutionen fortsat systemansvaret for den del af Navision Stat løsningen, der vedrører det eksisterende indkøbs- og faktureringssoftware fra tredjepart. Institutionen har begrænset mulighed for at ændre eksisterende indkøbs- og faktureringssoftware fra tredjepart i denne periode, og ændringer kan kun ske efter aftale med Økonomistyrelsen.

Økonomistyrelsen opgraderer den samlede Navision Stat løsning en til to gange årligt i denne periode. Opgraderingen baserer Økonomistyrelsen på en tilpasset og samlet opgraderingspakke, som institutionen leverer. Fristen for at levere en funktionsdygtig opgraderingspakke, der indeholder indkøbs- og faktureringssoftwaren fra tredjepart, vil afhænge af frigivelsens kompleksitet fra Økonomistyrelsens side.

I tilfælde af, at det er nødvendigt for Økonomistyrelsen at frigive en kritisk opgraderingspatch, er det institutionens ansvar hurtigst muligt at levere en funktionsdygtig opgraderingspakke med den pågældende indkøbs- og faktureringsløsning. Indtil opgraderingspakken er leveret til Økonomistyrelsen, og Statens It har gennemgået en test opgradering, påhviler ansvaret institutionen.

Institutioner, der anvender indkøbs- og faktureringssoftware fra tredjepart har selv ansvar for samtlige risici forbundet hermed, uanset om der er tale om GIS-integrationer eller egne extentionpakker.

2.3 Virkning af ophør

Såfremt institutionen abonnerer på Navision Stat as a Service, vil adgangen til Navision Stat blive deaktiveret i forbindelse med et ophør.

Uanset om institutionen abonnerer på Navision Stat as a Service eller Navision Stat as a Solution, vil Økonomistyrelsen samtidigt deaktivere den tilhørende Navision Stat licens, hvorefter institutionen ikke længere kan tilgå Navision Stat på legal vis. Desuden kan institutionen ikke længere opdatere den lokale Navision Stat database og eventuelt tilknyttede fagsystemdatabaser, der er baseret på Navision Stat, til nyere versioner.

I forbindelse med et ophør kan institutionen bestille en kopi af databasen, hvorfra data vil kunne udlæses til Excel eller tilgås med andre tilsvarende udtræksværktøjer.

Kopieringen giver automatisk en sikring af regnskabsmaterialet. Institutionen, som udtræder af aftalen, er selv ansvarlig for at sikre regnskabsmaterialet.

Bemærk, for de institutioner, der abonnerer på Navision Stat as a Service, betyder et ophør ligeledes, at Økonomistyrelsen sletter institutionens registreringer på Nem-handelsregistret.

3. Dataansvar

Navision Stat er omfattet af en cirkulæreskrivelse for fælles dataansvar, som sikrer en klar ansvarsfordeling på persondataområdet mellem Økonomistyrelsen og de institutioner, som benytter de fællesstatslige digitale løsninger.

3.1 Cirkulæreskrivelse

Økonomistyrelsen har i samarbejde med Datatilsynet udarbejdet '[Cirkulæreskrivelse om fælles dataansvar vedrørende Økonomistyrelsens fællesoffentlige systemer](#)'. Cirkulæreskrivelsen gælder generelt for de statslige og selvejende institutioner, der anvender de digitale løsninger, som Økonomistyrelsen stiller til rådighed jf. regnskabsbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Cirkulæreskrivelsen sikrer en dokumenteret og klar ansvarsdeling mellem Økonomistyrelsen og institutionerne efter databeskyttelsesforordningens artikel 26 om fælles dataansvar. Institutionerne er helt overordnet ansvarlig for de data, som de selv placerer i løsningerne, og for de processer, der ligger lokalt hos institutionen.

Cirkulæreskrivelsen betyder blandt andet, at der ikke skal udarbejdes en databehandleraftale mellem den enkelte institution og Økonomistyrelsen, samt at Økonomistyrelsen er ansvarlig for sikkerheden i de omfattede digitale løsninger.

[Læs mere om fælles dataansvar for de fællesstatslige digitale løsninger på oes.dk](#)

4. Servicemål

En række servicemål og krav til driften af Navision Stat sikrer en stabil systemydelse over for institutionerne.

4.1 Servicemål

Servicemålene for både Navision Stat as a Service og Navision Stat as s Solution gælder primært de automatiske opdateringer, løsningens tilgængelighed og de generelle svartider for support.

Følgende automatiske integrationer mellem Navision Stat og de øvrige fællesstatslige digitale løsninger er omfattet af servicemålene, se tabel 4.1.

Tabel 4.1
Oversigt over servicemål

System	Ydelse
Statens Koncernsystem (SKS)	Opdatering af finanskonto, dimensioner, perioder, delregnskaber og afstemningsdata i Navision Stat ved ændringer i SKS. Daglig afsendelse af finansdata fra Navision Stat til SKS.
Statens Lønløsning (SL)	Opdatering af lønforbruget beregnet ved SLS afleveres til Navision Stat to gange om måneden. Opdatering af medarbejderdata i Navision Stat sendes fra SL på månedsbasis. Erstatte af opdatering ved Statens HR efter skift til Statens HR.
Statens HR	Natlig oversendelse af de Navision Stat stamdata, der er påkrævet for korrekt kontering og lønbudgettering i Statens HR. Løbende opdatering af medarbejderdata i Navision Stat ved oprettelse og ændringer i Statens HR.
Statens Budgetsystem (SBS)	Natlig oversendelse af de Navision Stat stamdata, der er påkrævet for korrekt budgettering i SBS, samt ressource- og anlægsposter.
Statens Bevillingslovsystem (SB)	Opdatering af bevillingsdata i Navision Stat, sendt fra SB ved opdateringer.
IndFak	Natlig oversendelse af de Navision Stat stamdata, der er påkrævet for korrekt kontering i IndFak, samt de Navision Stat statusdata, der informerer om betalingsstatus. Automatisk modtagelse af handelsbilag i Navision Stat ved godkendelse af konterede bilag i IndFak.
RejsUd	Natlig oversendelse af de Navision Stat stamdata, der er påkrævet for korrekt kontering i RejsUd. Automatisk modtagelse af rejseudlæg i Navision Stat ved godkendelse af konterede afregninger i RejsUd.

Servicemål for support i Navision Stat følger Økonomistyrelsens generelle mål for behandling af supportsager, som fremgår af den generelle servicebeskrivelse.

4.2 Tilgængelighed

For Navision Stat as a Service, hvor Navision Stat driftes af Statens It, har Økonomistyrelsen indgået en aftale om tilgængelighed for systemet på 99 procent alle arbejdsdage mellem kl. 08 og 17 (primær driftstid) og på 98 procent uden for dette tidsrum.

4.3 Driftsstatus

For Navision Stat as a Service opdaterer Økonomistyrelsen løbende driftsstatus for Navision Stat på Økonomistyrelsens hjemmeside. Driftsstatus gælder alene driftsmiljøet ved Statens It.

5. Nøglekontroller

Økonomistyrelsen sikrer, at der bliver gennemført en række nøglekontroller relateret til Navision Stat, der skal sikre en sikker og korrekt drift.

5.1 Beskrivelse af nøglekontroller

Nøglekontrollerne i Navision Stat, som er beskrevet i dette kapitel, dækker alene ydelsen Navision Stat as a Service. De udgør de vigtigste kontroller, der knytter sig til sikker og korrekt drift af systemet, som Økonomistyrelsen har ansvaret for. Nøglekontrollerne relateret til Navision Stat knytter sig blandt andet til korrekt integration og sporbarhed til andre fællesoffentlige systemer, mitigering af risikoen for svig, og at data ikke er ændret på tværs af disse systemer for at sikre, at institutionen kan aflægge et retvisende regnskab.

Nøglekontrollerne indgår i den årlige it-revision af Navision Stat ved Rigsrevisionen.

Af tabel 5.1. og 5.2 nedenfor fremgår en liste over nøglekontroller knyttet til Navision Stat. Tabel 5.1 dækker systemunderstøttede nøglekontroller, dvs. automatiske sikkerhedsforanstaltninger, der er indbygget i systemet. Tabel 5.2 dækker manuelle, herunder it-afhængige, nøglekontroller, som Økonomistyrelsen sikrer gennemført. It-afhængige kontroller er kontroller, der har en automatiseret del og en manuel del, hvor den manuelle del er afhængig af den automatiserede del.

Tabel 5.1

Automatiserede nøglekontroller, som Økonomistyrelsen sikrer gennemført

Kontrolmål	Beskrivelse	Foranstaltningstype
Brugerstyring og adgangsrrettigheder	Navision Stat sikrer, at en enkelt bruger ikke kan godkende en udbetalingskladde alene.	Forebyggende
Brugerstyring og adgangsrrettigheder	Navision Stat sikrer, at den endelige godkender af betaling i udbetalingskladden (typisk 2. godkender) er forskellig fra den bruger, der har bogført det underliggende købsbilag.	Forebyggende
Verifikation og dataintegritet	Navision Stat sikrer, at der ikke kan oprettes og bogføres på en finanskonto, som ikke er relateret til en konto i Statens Koncernsystem, såfremt man abonnerer på Statens Koncernsystems kontoplan.	Forebyggende
Verifikation og dataintegritet	Navision Stat sikrer, at ændringer af kreditor og kreditors betalingsdata oprettet igennem det decentrale digitale indrapporteringsmodul (DDI) kun kan ændres via en påkrævet dobbeltgodkendelse.	Forebyggende
Verifikation og dataintegritet	Navision Stat sikrer, at data opdateret via den generiske integrations snitflade (GIS) kun kan opdateres af et fagsystem ad gangen. Det	Forebyggende

Tabel 5.1**Automatiserede nøglekontroller, som Økonomistyrelsen sikrer gennemført**

Kontrolmål	Beskrivelse	Foranstaltningstype
	fagsystem, der først opretter stamdata styrer efterfølgende opdatering af stamdata.	
Verifikation og dataintegritet	Navision Stat sikrer, at der ikke kan ske en komprimering af posteringsdata, medmindre data er mindst 5 år gamle.	Forebyggende
Verifikation og dataintegritet	Navision Stat sikrer, at der ikke kan rettes i finanskladdelinjer forud for bogføring i de tilfælde, hvor der er overført lønfinansposter fra Statens Lønløsning for en bogføring af lønforbruget (lokale dimensioner kan rettes).	Forebyggende
Logning og tjek af afvigelser	Navision Stat sikrer, at der foretages automatiseret afvigelseskontrol og udbetalingskontrol ved udbetaling.	Opdagende
Logning og tjek af afvigelser	Navision Stat sikrer, at der kan afvigesafstemmes imellem Statens Koncernsystem og Navision Stat.	Forebyggende
Logning og tjek af afvigelser	Navision Stat sikrer, at ændringsloggen viser retvisende logposter for de tabeller og felter, der er opsat i logningen.	Opdagende
Logning og tjek af afvigelser	Navision Stat sikrer, at SUPER-loggen logger alle ændringer udført ved en SUPER-bruger via Windows klienten, uanset hvad der er opsat i ændringsloggen.	Opdagende
Logning og tjek af afvigelser	Navision Stat sikrer, at integrationen mellem Navision Stat og IndFak/RejsUd sikrer sporbarhed og høj datakvalitet.	Opdagende

Tabel 5.2**Manuelle, herunder it-afhængige, nøglekontroller som Økonomistyrelsen sikrer gennemført**

Kontrolmål	Beskrivelse	Foranstaltningstype
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen fører kontrol med det opsatte logningsniveau i løsningen. Det kontrolleres, om logningsniveauet er afstemt med Økonomistyrelsens forretningsbehov.	Opdagende / Forebyggende
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen fører kontrol med, at implementerede ændringer i it-systemet overholder den gældende informationssikkerhed.	Forebyggende
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen fører kontrol med og tester den gældende beredskabsplan for it-systemet.	Forebyggende / Afhjælpende
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen fører kontrol med leverandørens revisionserklæring.	Forebyggende
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen udfører kontrol og test af backup.	Forebyggende
Styring af it-sikkerhed	Økonomistyrelsen fører kontrol med, om de foretagne sikkerhedsopdateringer på Navision Stat følger de tekniske minimumskrav.	Forebyggende
Brugerstyring og adgangsrrettigheder	Økonomistyrelsen fører kontrol med brugernes adgangsrrettigheder i Navision Stat, så brugere f.eks.	Forebyggende

Tabel 5.2**Manuelle, herunder it-afhængige, nøglekontroller som Økonomistyrelsen sikrer gennemført**

Kontrolmål	Beskrivelse	Foranstaltningstype
	ikke tildeles eller fastholder uautoriserede rettigheder.	

Ud over de nøglekontroller, som Økonomistyrelsen sikrer gennemført, har institutionerne ansvar for lokalt at fastlægge og efterleve tilstrækkelige egne interne kontroller. Se Økonomistyrelsens hjemmeside for vejledninger til intern kontrol. Vejledningerne bliver løbende udbygget.

Følgende vejledninger har relevans for institutioner, der bruger Navision Stat:

- Vejledning om kontrol af rettigheder tildelt på tværs af systemer
- Vejledning om funktionsadskillelse

For at understøtte institutionens kontrolarbejde, stiller Økonomistyrelsen en række standardrapporter til rådighed. Se Økonomistyrelsens hjemmeside for et samlet overblik over standardrapporter til intern kontrol.

[Læs mere om intern kontrol og find rapportoversigten på oes.dk](#)

6. Bruger- og rettighedsstyring

Administrationen af brugeradgange og brugerrettigheder for Navision Stat skal sikre nem adgang for autoriserede brugere og forhindre uautoriseret adgang til systemet.

6.1 Beskrivelse af primære og sekundære brugere

De primære brugere af Navision Stat er institutionens medarbejdere i økonomi- og regnskabsfunktionerne samt medarbejdere i shared service-centre for regnskab, som eksempelvis Statens Administration.

De sekundære brugere er medarbejdere, som på ad hoc basis har brug for at udtrække rapporter eller tilgå Navision Stat for udvalgte skærmbilleder. Sekundære brugere findes i spændet fra studentermedhjælpere til økonomi-, regnskabs- og administrationschefer.

Institutionerne tildeler de primære brugere adgang til redigering i Navision Stat i forhold til deres arbejdsbetingede behov, hvorimod de typisk kun tildeler sekundære brugere en læse-adgang.

6.2 Brugeradministration

Institutioner, som abonnerer på Navision Stat as a Service, skal foretage bruger- og rettighedsstyring for løsningen i Brugeradministrationsmodulet (BAM).

Institutioner, der abonnerer på Navision Stat as a Solution, skal anvende Navision Stats indlejrede funktionalitet til brugeradministration.

6.3 Særlige adgange

For Navision Stat as a Service administrerer Økonomistyrelsen brugeradgange til revisorer, supportmedarbejdere ansat af Økonomistyrelsen samt eksterne konsulenter, der er godkendt af Økonomistyrelsen. Økonomistyrelsen har tilrettelagt specifikke fælles arbejdsgange, så styrelsen kan oprette, ændre og slette denne type af brugere.

Udvidet logning ved brugere med privilegeret adgang

Navision Stat indeholder en SUPER-log, der logger al aktivitet, der måtte foregå i regnskabet ved en bruger, der er logget på via Windows-klienten som superbruger (privilegeret adgang).

Selve logningen kan ikke deaktiveres, men den tilhørende advisering om superbrugerrelaterede hændelser kan opsættes mere eller mindre omfattende.

Rapporteringen på SUPER-loggen giver mulighed for både en overordnet præsentation af konstaterede aktiviteter på kritiske tabeller, og en detaljeret præsentation af alle specifikke ændringer for alle tabeller.

6.4 Eksterne adgange

Abonnerer institutionen på Navision Stat as a Service er der ikke åbnet for ekstern adgang til Navision Stat. Kun enkelte medarbejdere i Økonomistyrelsen og Statens It med et arbejdsbetinget behov har adgang til udviklings- og testmiljøet.

7. Forretningsnødplaner

Forretningsnødplanerne gælder, hvis det ikke er muligt at arbejde normalt i Navision Stat, fordi systemet er utilgængelig i længere tid. Institutionen skal selv afgøre, hvornår egne nødplaner skal iværksættes.

7.1 Forretningsnødplaner

Hvis Navision Stat er utilgængelig i en længere periode og kritiske forretningsprocesser derfor ikke kan gennemføres, udsender Økonomistyrelsen, instrukser og midlertidige workaroud-processer for Navision Stat as a Service via nyhedsbreve og driftsstatus på Økonomistyrelsens hjemmeside. Der vil primært være tale om, at processerne skal udføres direkte i de integrerende systemer, som f.eks. bankens onlineløsning, samt via manuelle registreringer, indtil Navision Stat er tilgængeligt igen.

Hvis en medarbejder har behov for at betale en leverandørfaktura, og Navision Stat er utilgængelig i længere tid som følge af et systemnedbrud, skal denne:

1. kontakte institutionens regnskabsafdeling (for institutioner serviceret af SAM: Dit SAM Regnskabsteam) og anmode om, at leverandørfakturaen betales direkte via Business Online.
2. sende fakturaen manuelt til regnskabsafdelingen, f.eks. på mail, hvis institutionens regnskabsafdeling ikke har adgang til IndFak eller lignende løsning.
3. aftale med regnskabsafdelingen, at bogføringen sker, når Navision Stat igen er i drift. Husk at sikre, at fakturaen ikke betales dobbelt.

Vær opmærksom på, at der ikke vil være adgang til at udstede salgsfakturaer i Navision Stat, så længe Navision Stat er utilgængelig.

Integrationer og udveksling af data med andre systemer vil blive blokeret, indtil Navision Stat igen er i normal drift.

7.2 Lokale nødplaner

Den enkelte institution er selv ansvarlig for at afgøre, hvor længe den kan vente med at iværksætte egne nødplaner. Her er det vigtigt, at institutionen afvejer, hvilke omkostninger der er ved at iværksætte nødplaner med manuel håndtering holdt op mod generne ved at vente på, at Navision Stat igen er i normal drift.

Institutionen skal selv fastlægge konkrete arbejdsgange og en intern ansvarsfordeling for at gennemføre arbejdet manuelt og uden om Navision Stat.

Institutionen bør i alle tilfælde følge med i den driftsstatus, som Økonomistyrelsen løbende opdaterer. Heraf fremgår det, hvilke tiltag Økonomistyrelsen har igangsat og den forventede tidshorisont herfor.

oes.dk